

СХОДИНИ ДЛЯ ПТАШАТ

Сходини 10 "Спільнота"
Вогник "Пласт – велике товариство"

Про що ці сходи́ни?

Говоритимемо про різні пластові улади, про добрі справи, які об'єднують усіх пластунів, незалежно від віку. А також про те, що приєднатися до Пласту можна в будь-якому віці. Співатимемо улюблені пісні.

Завдяки схода́нам пташата:

1. Про що "говорять" кольори пластових хустин.
2. До яких уладів в якому віці можна приєднатися.
3. Що таке добрі справи і які добрі справи роблять пластуні різних уладів.
4. Пригадають пісні, які вивчили в часі циклу сходин "Операція «Адаптація»".

Формати проведення сходин:

Передбачено два різних формати, відповідно до можливостей вашого гніздечка (наявності доступу до інтернету, розкиданості пташат по світу):

- провести сходи́ни наживо в приміщенні чи надворі (подбати про безпеку);
- провести сходи́ни в мережі за допомогою сервісів: Zoom, Skype, Google Hangouts тощо.

Рекомендований вік учасників:

- Сходи́ни розраховано на пташат 4–6 років.
- За потреби, впорядники можуть адаптувати матеріал до вікової категорії.

Матеріали для заняття:

Для сходин офлайн:

- Для створення атмосфери нам потрібен "вогник" – ялинкова гірлянда або декілька електронних свічок, які працюють від батарейки. Можна використовувати також звичайні свічки, якщо дітей небагато і виховник/ця впевнений/на, що це безпечно.
- Декілька персонажів, яких діти добре знають з попередніх сходин: наприклад, ведмедик Теплик і Лісовичок. Гарно, якщо це буде лялька чи роздруковане зображення. Але може бути також обідок із зображенням персонажа, який одягаємо на голову батькам-помічникам.
- Каремати чи "піддупники" для комфортного сидіння.
- Аркуш паперу, на якому обводимо контур долоні, жовтий, малиновий, зелений, коричневий фломастери.
- Фотографії давніших сходин гніздечка, де діти робили добрі справи (годівнички птахам, малюнки воїнам тощо)

Для онлайн сходин:

- Просимо батьків наперед підготувати "вогник".
- Зображення персонажів.

Тривалість: 70–80 хвилин

Інтерактивна складова сходин:

1. Вогник – це малорухливі сходи́ни із особливою, чарівною атмосферою, під час яких учасники сидять навколо "вогника" в центрі.
2. Заняття проводимо спокійним, дещо загадковим, казковим тоном. Важливо, щоб батьки весь час були поруч з дитиною, особливо, якщо для "вогника" використано свічки з "живим" вогнем.
3. У реалізації цих сходин ми використовуємо інтерактивні бесіди.
4. Ми не використовуємо рухливих ігор в часі вогника. Натомість багато співаємо, розмовляємо і граємо в малорухливі ігри. Намагаємося максимально включати дітей до перебігу сходин.
5. Важливо, аби батьки мали достатньо ресурсів для підтримки впорядника/ці на етапі підготовки та під час проведення сходин. Так як діти пташачого віку часто формують свою діяльність через наслідування близьких дорослих.
6. Онлайн-сходи́ни: тривалість онлайн-сходин не більше 40 хв для старших і 30 хв для менших пташат; врахувати можливості інтернету в різних місцевостях, а також врахувати часові пояси.
7. Транслявання відео часто може викликати роздратування учасників чи нерозуміння, бо подекуди спостерігається несинхронність відео та звуку через вузький канал чи нестабільність зв'язку.
8. Камери мають бути ввімкнені, якщо це не погіршує якість прийнятого сигналу.
9. Оскільки передбачені малорухливі вправи, у дитини має бути можливість встати з крісла, відійти безпечно від комп'ютера, щоб порухатися. Пам'ятайте про перерви для очей.
10. Час для вогника зазвичай вечірній. Світло приглушене.

Рекомендації щодо проведення сходин:

1. Ми маємо пам'ятати, що діти гостріше реагують на стрес, ніж дорослі. Тому будь-які заняття із дошкільнятами мають мати у собі тривогознижувальні вправи, а також допомагати дітям опановувати свої емоції, зокрема страх, розгубленість.
2. Будь-які нові знання, які плануємо дати дітям, на порядок ефективніше засвоюються в ігровій формі та через практичні завдання, особливо, коли діти проявляють емпатію, допомагаючи героям казки.
3. Тому важливо, щоб в історії були симпатичні і зрозумілі персонажі – у нашому випадку це персонажі, знайомі пташатам з попередніх сходин.

Попередня підготовка:

Незапалені свічки або гірлянди розкладаємо красиво по центру приміщення чи галявини, на якій проводимо сходи́ни. Якщо це безпечно, можна прикрасити місце "вогника" квітами, ялинковим гіллям тощо

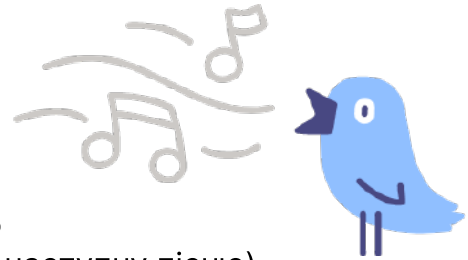
(5 хв) Відкриття

1. “Пташата, де ви є?” (клич пташат). Очікуємо відповіді: “Ми тут, недалечко, сидимо в гніздечку!”
 2. “В коло, в коло”, – співаємо, збираємо пташат і батьків у коло.
 3. Молитва пташат (текст наприкінці листівки).
 4. [Гімн пташат](#) (текст наприкінці листівки).
- Використовуємо рухи. Темп виконання помірний.

(5 хв) Початок вогника

Дорогі пташатка, ми з вами гарно вмонімося на зручних карематах... І сьогодні в нас будуть особливі сходини. Я б навіть сказав/ла, чарівні! І чари можуть початися просто вже, але мені треба, аби ви всі мені трошки допомогли. Аби чари почалися, треба, щоб ми всі разом дружно заспівали спеціальну пісню, ось послухайте:

[Горить вогник](#), горить вогник,
Дивіться, дивіться –
Це пташата, це пташата
Співають, співають
Давайте спробуємо, але важливо її співати тихееесенько...
(Співаємо кілька разів усі разом, тим часом неспішно запалюємо
чи вмикаємо свічки одну за одною. Коли всі запалено – співаємо наступну пісню)
[Гей-гу, вогник горить](#),
Спів пташачий гомонить,
Всі ми є веселі...

(5 хв) Історія

Дорогі пташатка, я сьогодні розповім вам казку. А може це не зовсім і казка, а справжня правда... не знаю. Ви слухайте, а далі самі вирішуйте.
Так от. Жили собі пальці на руці мами пташатка. Звичайнісінькі пальці, як у кожного з нас є. Як вони називаються? Давайте згадаємо: покажуємо кожен, називаємо...

Раптом з'являється Теплик: Угу-гу! Я тут на сусідній галявині малину збирав, аж раптом дивлюся – вогник мерехтить. Як у вас тут затишно і чарівно! Можна мені приєднатися до вашого вогника?

Виховник/ця: Пташатка, дозволимо Теплику до нас, правда? Звісно, дозволимо, ми ж його добре вже знаємо з попередніх сходин. Пам'ятаєте, як ми йому допомагали? (А що ми робили? Веселку шукали... що ще?...) Так, але, Теплику, у нас сьогодні особливі сходини: бач, вогник сьогодні увесь час з нами, і тут є певні правила. Пташатка, давайте разом подумаємо і розповімо Теплику, як потрібно поводитися під час вогника. Чи можна бігати і стрибати? Ні, це такий час, що ми стараємося бути на одному місці, на карематику, біля своїх рідних, аби чарівний вогник не погас, але ми можемо обійматися і посміхатися усім друзям. Чи можемо ми чіпати вогник? Теж ні, але ми можемо за ним спостерігати, милуватися, який він красивий. А ще ми можемо співати, правда, пташатка?

Теплик: Ти сказав/ла пташатка? А чому? Я тут не бачу зовсім ніяких пташечок... Ти, мабуть, переплутав/ла і мав/ла сказати "дітки"?

Виховник/ця: Ні, дорогий Теплику, я все сказав/ла правильно, але і ти теж слушно говориш. Як таке можливо? Давай спитаємо діток, які тут зібралися, і ти все зрозумієш! (Задаємо пташатам запитання: хто ви? (Пташата) Хто такі пташата? (Пластуни) Теплик уточнює: А це всі діти в світі – пташата і пластуни? (Ні, не всі, лише деякі) А як же їх впізнати? (Пташатка мають здогадатися, що йдеться про однострій та хустину. І пояснити Теплику, що жилет та футболка в нас блакитні, а хустина біла, і дивися, Теплику, он і пташатко на хустині вишите, бачиш?)

Теплик: Тепер я зрозумів, що пташата – це дітки... але що ж вони роблять?

Виховник/ця: Ми тобі, Теплику, зараз заспіваємо пісню про пташатко, а ти послухай уважно, і нам скажеш, що ж роблять пташата, добре?

(5 хв) Пісня

Я пташатко ще маленьке (слова в додатку)

(2 хв) Історія

Теплик: Ага! Я зрозумів, зрозумів! Пташата дуже самозарадні, бо вони вміють самі пакувати торбинку і взувати черевички.

Виховник/ця: Так, а ще люблять мандрувати й обійматися з рідними. Правда, пташатка? Ану ж, як? (Обіймаємося всі зі своїми рідними).

А ще, пташатка роблять багато добрих справ. Пам'ятаєш, Теплику, як тобі пташата допомогли віднайти веселку?

Теплик: Так, дякую вам, пташата, мені від цього так радісно! А які ще добрі справи ви робили?

(Пташата згадують, як допомагали Лісовичку складати наплічник і орієнтуватися на вокзалі, інші добрі справи, які робили під час сходин – тут можна показати слайд-шоу з фотографій з попередніх сходин)

Теплик: Як у вас цікаво! І я б хотів стати пташатком. Можна? Ги-ги. Я буду ведмежатко-пташатко. Можна?

Виховник/ця: Нууу... можна, звісно, ми усім раді. Але тобі має бути не більше 7 років, бо це так завжди в пташат. Тобі скільки років?

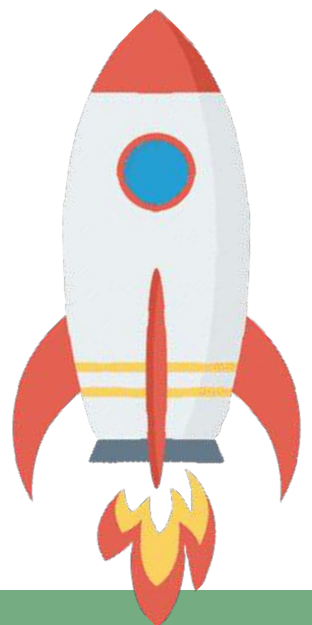
Теплик: Мені 5, а скоро буде 6, то виходить, я можу стати ведмежатком-пташатком, мандрувати, співати і робити добрі справи? Уррра!

Виховник/ця: Ура! Правда, пташатка?

(3 хв) Гра типу "Ракета"

Виховник/ця плескає в долоні, заохочує дітей підхопити. Ану, давайте голосно-голосно поплескаємо, а тепер тихіше, ще тихіше, і зовсім тихееесенько. А далі голосніше, і ще голосніше, і по колінах, ніжках, і по животику, грудях – уррра Теплику! (Викидаємо руки догори, вистрибуємо вгору) І ще раз тихееесенько поплескаємо Теплику, голосніше, ще голосніше, зовсім голосно, по колінах, ніжках, животику, грудях – уррра!

(Повторюємо двічі–тричі)

(2–5 хв) Історія

З'являється Лісовичок (коли вже усі майже стихли і заспокоїлися): Уррра! Ведмежатко-пташатко! (Трохи розгублено)

А я б теж хотів, але мені вже виповнилося 7, і вже навіть майже 8 років. Що ж мені робити? Я ж теж дуже люблю співати і мандрувати, і вже знаю, як пакувати наплічник...

Виховник/ця: Лісовичку, привіт! Як добре, що ти до нас на вогник прийшов! Я впевнений/на, що наші пташатка тобі зараз допоможуть і підкажуть, як ти міг би приєднатися до Пласту. Правда, пташата? Куди переходять пташатка, коли час їм йти до школи? (Наштовхнути на відповідь про новацтво).

Ну, але мушу тобі сказати, що в новацтва буде трошки інакше, ніж з пташатами. (питаємо про особливості, доповнюємо)

Найперше, дівчатка і хлопчики уже окремо пластують в новацтві. І мають хлопчики виховника, а дівчатка – виховницю. А ще в новацтві усе вже треба робити самостійно: на сходини ходити, наплічник пакувати, в домівці після сходин поприбирати, на табори їздити. Без мамі і тата, але звісно ж, що зі своїм виховником. Наплічник пакувати сам ти вже вмієш, правда? Це добре, уже на сходини зберешся! І ще навчишся багатьох цікавих речей.

(У випадку молодших дітей одразу переходимо далі) Значить тобі точно треба приєднатися до пластунів новаків та новачок!

Новаки і новачки носять (яку хустину?) жовту хустину, щодня роблять добру справу і дуже люблять мандрувати і співати!

До речі, пташата, а пам'ятаєте пісеньку про когось, хто любив (наспівуючи на мелодію) "мандрувати і співати".

Давайте заспіваємо разом, і Лісовичка з Тепликом запрошуємо!

(5 хв) Пісня

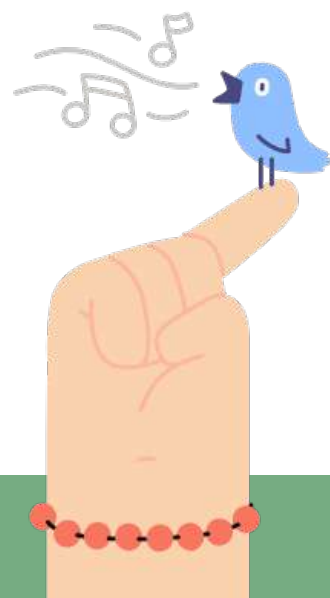
"Один великий палець"

До речі, пісня про пальці нагадала мені, що я ж вам розповідав/ла казку... теж про пальці. То слухайте ж далі, і ти, Лісовичку, слухай уважно, бо новак мусить завжди слухати виховника, то тренуйся, сідай отут коло мене...

Так от одного разу пальці вирішили порахувати, скільки справ робить мама пташатка щодня. Ох і довго ж вони рахували!

(5 хв) Гра

Вона їсти наварила (як, покажіть?) і... ану, пташатка, що ще щодня роблять ваші мамі і тати? (Вареників наліпили, всі гудзики застібнули, попилососили тощо... Батьки теж підказують. Коли згадали і продемонстрували багато варіантів, виховник/ця оголошує: пальці нарахували аж справ, які мама щодня робила!

(3 хв) Історія

Лісовичок підхоплює: І я, і я щодня роблю багаааато справ! У лісі багатьом потрібна допомога: світлячкам наглянцувати ліхтарики, щоб світили в темряві, малим звіряткам чи пташеняткам знайти їжу, людям, які часом блудять – шлях додому... А часом я в лісі знаходжу сміття, і тоді прибираю його, щоб ліс знову став чистим.

Впорядник/ця: Як гарно, що ти допомагаєш усім в лісі, новаки, до речі, теж прибирають в лісах чи в парках зі своїми виховниками. То наступного разу будете робити цю добру справу разом, правда?

Лісовичок: А можна, можна мій друг Домовичок теж до новацтва приєднається і зі мною на сходини ходитиме? Він теж хотів до мене в ліс у гості приїхати... Тільки він мій старший друг.

Виховник/ця: Для твого старшого друга в Пласті теж є щось цікаве – юнацтво, туди з 12 років можна. Але треба бути дуже відважним, щоб приєднатися до юнацтва, бо ж вони їздять в ліс уже на весь табір, з ночівлею – і зовсім не бояться! Вони живуть в наметах, готують їжу на вогні. А ще з дерева і линви можуть змайструвати що завгодно – стіл, стілець чи лавку...

Лісовичок: Домовичок дуже відважний! І в лісі вже він був, у мене в гостях! А юнацтво теж робить добрі справи? Бо Домовичок дуже любить всім допомагати. От бува, мама чи тато загублять якусь річ – він знайде. Або якщо треба речі розпакувати, кашу помішати, щоб не пригоріла – він завжди тут як тут!

Виховник/ця: Оце діло! Я його обов'язково познайомлю з юнаками, які допомагають на волонтерській кухні (як варіант, пункті допомоги, складі речей – виберіть щось, що дітям з гніздечка може бути знайоме)...

Юнаки і юначки носять однострій і малинову хустину – її колір трохи подібний на червоний, правда?

До речі, ми з вами всі точно знаємо пісню про червону...

(5 хв) Пісня-гра на диригування

Співаємо один куплет "Ой у лузі червона калина" кілька разів. Але виховниця пояснює правила: коли вона опускає руку донизу – співаємо дуже тихо; коли підіймає догори – голосно; також можна задавати ритм швидше/повільніше, як справжній диригент.

(5 хв) Історія

Дивіться, як нам мої пальці допомогли співати, правда?

До речі, як там ті мамині пальці, що ми казку про них казали, поживають?

А пальці цілий день рахували всі справи, що робила мама пташатка, і дуже здивувалися, коли зрозуміли, як багато всього вона зуміла зробити!

Давай вони тоді маму питати (ворушимо пальцями, ніби вони "говорять"): як це ти встигла? Чи, бува, не втомилася?

А мама їм відповідає: пальчики мої дорогі! Це ж завдяки вашій допомозі я переробила стільки справ! Це ви всі мої добрі помічники. Дякую вам.

А й справді, погодилися пальці, без нас жодна робота не робиться.

Але самі ми б точно не впоралися. Тут є ще якийсь секрет!

Звісно, є, дорогі пальчики! Озирніться навколо: дивіться, як багато пташаток – усі вони допомагають своїм мамам робити добрі справи. У мене теж є моє пташатко, воно допомагає мені. Пташатка, покажіться, підійміть ручку, хто робить добрі справи!

А ще мені допомагають двоюрідна сестричка новачка і старший братик юнак, і мої подруги, мами інших пташат нашого гніздечка – старшопластунки, наш тато та його друзі – пластуни сеньйори. Друзі пластуни, відгукніться, аби пальчики побачили і вас всіх! (з різних куточків кола відгукуються мами і тати, що належать до Пласту: це я, і я) (тут варіанти родинних чи дружніх зв'язків можуть бути різні, головне, щоби йшлося про реальних людей, яких знає і бачить пташатко. Пластові приятелі мають тут також сказати "я". Це і для них особисто важливо – відчувати себе частиною спільноти).

Виховник/ця: Пташатка, я впевнена, що в кожного з вас є знайомий пластун, який щодня робить добрі справи, як і всі ми, давайте пригадаємо їх, розкажіть мені про них

Примітка: тут не йдеться про те, щоб похвалитися, це має бути наочна ілюстрація, як нас, тих хто роблять добрі справи, є багато. І саме тому ми можемо встигнути зробити так багато!

Дивіться, пальчики, як нас є багато! А всіх пластунів в Україні є багато тисяч! Це знаєте скільки місця треба? Цілий стадіон! (Або назвати інше величезне місце, яке вони собі можуть уявити). І всі ми робимо добрі справи щодня і допомагаємо одне одному, тому і не втомлюємося.

Лісовичок з Тепликом хором: А ми хочемо, щоб наші дорослі теж приєдналися до Пласту!

Теплик: Моя мама знає багато колискових і може показати пташатам, де в лісі росте найсмачніша малина!

Лісовичок: А мій дідусь Лісовик може допомогати юнакам вибрати найкраще місце для таборів і навчити їх всього-всього про ліс!

Виховник/ця: Тоді для твоєї мами підійде смарагдова хустина, це така, майже зелена, а для твого дідуся – бронзова, тобто красивого коричневого кольору. Обов'язково кличте їх в Пласт, дорослих тут дуже багато, і для всіх є робота!

А ми тим часом з нашими мамами і татами згадаємо най-найкращу колискову ведмедика Теплика. Теплику, допоможеш нам пригадати?

А ви, пташатка, тим часом мостіться до ваших близьких на ручки, ніби в гніздечка, заплющуйте очка і підспівуйте тихенько за Тепликом.

(5 хв) Пісня

"Тихий сон"

(5 хв) Підсумки

А тепер, коли ви так гарно вместилися на ручках у ваших дорослих, давайте згадаємо, хто був уважний.

- Що роблять всі пластуни?
- Скільки пластових хустин ми сьогодні згадували і якого кольору (5: білий, жовтий, малиновий, смарагдовий, бронзовий).

5 хустин! Як наших 5 пальців з казки!

Давайте кожному пальчику дамо колір хустини (приготувати долоньки з цупкого паперу, причепити на паличок/шпатель, аби тією рукою можна було помахати привіт. Підготувати потрібних кольорів фломастери/олівці та картинку лілейки чи напис Пласт або й усе вкупі – пластове лого. Опційно можна пропонувати намалювати личко кожному пальчику і намалювати відповідну хустку).

- Мізинчика лишимо білим, бо в пташатка біла хустина.
- Безіменного зробимо жовтим, як хустина новака.
- Середнього – малиновим. Хто в нас в юнацтво йде? Так, Домовичок.
- Вказівного – смарагдовим, зеленим, як для ведмедикової мами, і для багатьох мам пташаток.
- А великого – коричневим, бронзовим, як для дідуся Лісовика, або як для деяких теж мамів і татів.

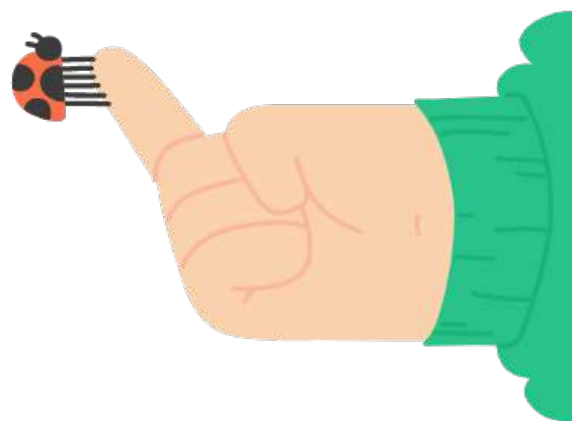
Дивіться, яка в нас вийшла рука!

Як ми її назвемо? Давайте, як тут є всі улади, назвемо її Пласт, отут на долоні напишемо/наліпимо (пташата вітаються з іншими цією пластовою долонькою і забирають із собою).

Дивіться, кожен пальчик робить свою добру справу, і так робить сильною та корисною цілу руку, цілий Пласт.

А ким ви будете, як підростете? (Новаками, тоді юнаками).

А коли можна приєднатися до Пласту? (Будь-коли).

(5 хв) Закриття

1. "Пташата, де ви є?" (клич пташат). Очікуємо відповіді: "Ми тут, недалечко, сидимо в гніздечку!"
2. "В коло, в коло", – співаємо, збираємо пташат і батьків в коло.
3. Пісня пташат (текст наприкінці листівки).
4. Вечірня молитва пташат (текст наприкінці листівки).

Авторка: пл. сен. праці Ганна Типусяк, Гр

ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ

Ранкова молитва Пташат

(молитва на відкриття заходу):

Благослови, Боже, нас
Доброго навчитись
Добром поділитись
Кращими стати
Тебе прославляти.

Вечірня молитва Пташат

(молитва на закриття заходу) :

Дякую Богородице, що ти зі мною.
Завжди відчуваю опіку Твою.
Будь на сторожі душі і тіла мого,
Охорони мене від всього злого!

Гімн Пташат

(виконується на відкритті заходів):

Маленькі наші ноги,
та знають свою путь,
на службу Україні
як виростуть, підуть.
Маленькі наші руки,
Та кріпнуть і ростуть.
На службу Україні
Всю працю віддадуть.
Дитячі в нас серденька
та щире в них чуття.
Любити Україну
будем ціле життя.

сл. Марійки Підгірянки

Пісня Пташат, на мелодію «Гей ви, стрільці січовії»

(виконується на закритті заходів):

Пташенята ми маленькі
Раз-два-три! (плескаємо в долоні)
Гучно б'ються в нас серденька
Раз-два-три! (плескаємо в долоні)
Ми орлятами всі станем
Україну ми прославим
Раз-два, раз-два, раз-два-три!

сл. Олі Сухоребської

ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ

Я пташатко ще маленьке

Виконує Ольга Опир з родиною, Львів

Автор тексту: пл.сен.праці Софія Смик, L Музика:пл.

сен. праці Зореслава Багнюк, Блиск.

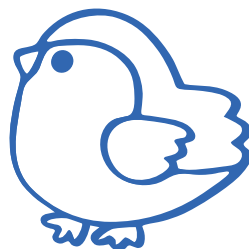
Я пташатко ще маленьке,
В мене сміху - повна жменька.
Напакую я торбинку,
А торбинку - та й за спинку!
Приспів:
Світом мандрую,
Світ я дивую,
Все, що маю у серденьку,
Світові дарую!

Черевички свої взую,
Дивним світом помандрую,
Там з жуками ми на крилах
Аж до неба полетіли.
Приспів

А мене цілує мама,
Коли я раненько встану.
Гарний світ такий довкола,
Та найкраще мені вдома!

Слова та акорди пісні "Один великий палець"

Слова та акорди пісні "Тихий сон"

Улад Пластових Пташат

ПЛАСТ
Національна скаутська
організація України